

Grund, som om der ikke eksisterede nogen Stat og ikke eksisterede noget Universitet, men at vi først skulde danne og stifte dem begge, og saa tage under Overveielse, hvilket Forhold der skulde tilveiebringes imellem Statskassen og Universitetskassen. Sagen er jo den, at vi have en ældgammel Stat og et Aarhundreder gammelt Universitet; vi have en bestaaende Ordning, paa hvis Grundlag Spørgsmaalet maa drøftes og afgjøres, og naar man da altsaa spørger: Hvilket er dette historiske Grundlag, som der maa tages Hensyn til ved Spørgsmaalets Afgjørelse, saa er Kjendsgjerningen den, at Universitetet lige siden dets Tilblivelse eller i alt Fald lige siden dets Gjenoprettelse har været i Besiddelse af en særlig Formue, og at altsaa Tilværelsen af en egen Universitetsformue har Aarhundrederes Hævd i vor Historie. Den har bestaaet uærrt lige indtil 1873, indtil da har dens Tilværelse fra alle Sider været anerkjendt og opretholdt. Det er først Finanslovene efter dette Tidspunkt, som er gaaet frem paa en saadan Maade, at de have virket hen til Universitetsformuens Fortæring. Men nu forekommer det mig, at der ikke foreligger en eneste Kjendsgjerning siden det nævnte Aar, som kan paaberaabes til Støtte for, at den Ordning, som indtil da var erkjendt for god og tilfredsstillende, nu skulde anses for mindre hensigtsmæssig, og jeg skjønner derfor ikke rettere, end at Lovforslaget maa vinde Bifald, i det Dieblit, det gaar ud fra det historiske givne Udgangspunkt, og fra dette Grundlag altsaa gaar ud paa at gjenoprette og tilbageføre den historiske overlevede Ordning. Naar man nu gaar ud fra det Princip, at der skal bestaa en særlig Universitetsformue, saa bliver Spørgsmaalet, hvor stor denne Formue skal være, og jeg ser da ikke rettere, end at dette Spørgsmaal naturligt maa besvares derhen, at den skal være saa stor, at den er istand til at fyldestgjøre de Krav, som Universitetet stiller ifølge den nu bestaaende Ordning, og at forsaavidt som den ikke er tilstrækkelig dertil, saa maa den udfyldes og forøges saaledes, at det forønskede Maal kan naas. Og saa fra dette Synspunkt er Lovforslagets Ordning tilfredsstillende, thi Situationen er nu den, at Universitetsformuen i den Stikfælde og i den Størrelse, hvori den foreligger, ikke er tilstrækkelig til det attraaede Niemed; altsaa maa den udfyldes og forøges, og det er det, som Lovforslaget tilsigter. Men man kan ikke blive staaende ved blot at tage Hensyn til den nuværende Tilstand og til de Krav, som den stiller; man maa i dette Tilfælde som ellers se ud i Fremtiden og imødefe den Mulighed, at der kan blive Spørgsmaal om Nødvendigheden af forøgede Udgifter's Tilveiebringelse, og jeg tror, at man maa være fattet paa, at denne Mulighed vil vise sig at blive til en Virkelighed. I forskjellige Retninger vil der stilles større Krav til Universitetet,

som ville afføde forøgede Udgifter. Jeg skal saaledes udtale det Saa ligesoverfor den høitærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet; at, naar den reviderede Lønningslov fremkommer til Behandling, saa ville Lønningerne fremtræde i en saa forøget Stikfælde, at allerede denne Omstændighed nødvendigvis Tilveiebringelsen af forøgede Indtægter til Dækning af de forøgede Udgifter. Dernæst vil det blive nødvendigt, at Personellet forøges som en Følge af, at Lærerkrafterne ifølge den Udvikling, der er foregaaet siden 1844, da de sidste Gang normeredes, ikke ere tilstrækkelige til at fyldestgjøre Videnskabens Krav efter den Udvikling, som siden den Tid er foregaaet, og endelig vil de reale Videnskaber's betydningsfulde Udvikling i den nyere og nyeste Tid medføre Nødvendigheden af en betydelig Forøgelse af det akademiske Apparat. Jeg fremdrager blot disse Kjendsgjerninger, idet jeg iøvrigt fastholder, at denne Opregning ingenlunde skal anses som udtømmende. Evertimod hævder jeg, at der er andre Retninger, i hvilke muligvis ligeledes yderligere Udgifter kunne blive nødvendige.

Nu bliver altsaa Spørgsmaalet, hvorledes saa deslige yderligere og fyldigere Udgifter skulle tilveiebringes. Og saa derom indeholder Lovforslaget en Regel i § 3, idet det nemlig giver den formelle Forfrist om, hvorledes, ad hvilken Vej disse nye Indtægter kunne være at staae til, uden at man ser sig nødsaget til at gribe til det uheldige Middel, som man har anvendt i den sidste Aarstælle, nemlig at tære paa Kapitalformuen. Hvad angaar de Kildr., som Lovforslaget har søgt hen til for at finde den Udfyldning af Universitetsformuen, som de foreliggende Omstændigheder nødvendigvis gjøre, saa er det jo dels Statskassen, dels Kommunitetet. Jeg henholder mig ganske til den i Betænkningen givne Begrundelse af, at man just er gaaet ad disse Veie og har søgt disse Kasser. At man er gaaet til Statskassen, er jo en naturlig Følge af, at Universitetet er en Statsanstalt, hvis Underhold som saadan bør paahvile Staten, og naar det Indbegreb af Midler, som eengang for alle særlig ere henlagte til dets Underhold, og Forsyning ikke strækker til, ja, saa er der ikke Andet for, saa maa den almindelige Statskasse spæde til. Hvad dernæst angaar Kommunitetet, saa er jo ogsaa dette historisk stillet i et saadant foregent nærmere Forhold til Universitetet, at det er naturligt, at Universitetet modtager Hjælp fra dette, forsaavidt det er istand til at yde Hjælp, uden at dette Bidrag paa nogen Maade hindrer det i fuldt ud at fyldestgjøre sit fundatsmæssige Formaal. Jeg vil blot til Bevis paa den nye Forbindelse, som saaledes eksisterer mellem Kommunitetet og Universitetet, henvise til, at Kommunitetet i enkelte Lovbestemmelser, som f. Ex. den gjældende Fundats for Universitetet af 1788 og Reskript af 11te Mai 1792 ligesom indbefattes under Universitetet i